

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Janem Peroutkou ve věci

žalobce: **K. T.**, narozený X
státní příslušník Běloruské republiky
t. č. Pobytové středisko X
X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 7. 2024, č. j. OAM-278/ZA-ZA10-ZA06-R2-2022,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 7. 2024, č. j. OAM-278/ZA-ZA10-ZA06-R2-2022, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku na náhradě nákladů řízení částku 83 Kč.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), se žalobce domáhá zrušení v záhlaví specifikovaného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“) a vrácení věci žalovanému. Napadeným rozhodnutím žalovaný rozhodl tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu) se žalobci neuděluje.

II. Obsah žaloby a ostatních podání účastníků

2. Žalobce v *žalobě* připomněl, že žalovaný svým rozhodnutím již jednou žalobci neudělil žádnou formu mezinárodní ochrany. Krajský soud v Brně následně rozhodnutí žalovaného o neudělení mezinárodní ochrany zrušil. V napadeném rozhodnutí žalovaný ne zcela respektoval právní názor Krajského soudu v Brně. Žalobce žádal o mezinárodní ochranu především z toho důvodu, že se obává odvodu do armády, což by za současné situace mohlo znamenat nasazení do bojů na Ukrajině. Žalobce opustil Bělorusko v prosinci roku 2021 na pracovní vízum, tedy ještě před začátkem ruské agrese na Ukrajině. Žalobce se nyní nemůže do Běloruska vrátit. Obává se toho, že by při návratu mohl být na hranici zadržen jak z důvodu vyhýbání se vojenské službě, tak pro svůj delší pobyt v zahraničí a blízký kontakt s režimem nepohodlnou osobou.
3. Aktuálně dochází k vyostřování situace na bělorusko-ukrajinské hranici. Eventuální zapojení běloruské armády do konfliktu na Ukrajině proto není tak nepravděpodobné, jak v napadeném rozhodnutí předpokládal žalovaný. Žalobce byl původně z výkonu základní vojenské služby osvobozen ze zdravotních důvodů, mohl by však být povolán v rámci mobilizace. V Bělorusku nyní probíhá tzv. skrytá mobilizace. Skutečnost, že by žalobce mohl být do armády povolán, je tady reálnou hrozbou. Předvolání dostávají i muži, kteří byli původně výkonu vojenské služby ze zdravotních důvodů zproštěni nebo již překročili odvodový věk. Zároveň mohou běloruské orgány mimo jiné omezovat možnost vycestování ze země mužům, kteří se povinné vojenské službě vyhýbají. Za vyhýbání se vojenské službě může být žalobce potrestán. Na konci roku 2022 žalobce hledaly orgány vojenské správy. Žalobce připomněl, že plnění branné povinnosti není samo o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, probíhá-li v souladu s mezinárodním právem. Pokud by se do bojů na straně Ruska přidalo i Bělorusko, dopustilo by se minimálně zločinu proti míru.
4. Krajský soud v Brně po žalovaném též požadoval posoudit otázku, zda má na přístup běloruských orgánů k žalobci jako k osobě vyhýbající se vojenské službě vliv skutečnost, jak dlouho pobýval v zahraničí a případně kde pobýval. S těmito otázkami se žalovaný nevypořádal, pouze stručně vyhodnotil, že mimo kontroly na hranici žalobci nic dalšího nehrozí, jelikož není pro běloruský režim zájmovou osobou. V květnu roku 2023 přitom běloruský režim označil Českou republiku, Polsko a pobaltské země za nejagresivnější země vůči Bělorusku. Dle zpráv lidskoprávních organizací bylo v roce 2023 při návratu do Běloruska zadrženo minimálně 207 osob. Téměř všichni zadrženi byli odsouzeni k trestu odnětí svobody v řádu dnů a k pokutám. Důvodem zadržení byly fotografie z protestů v roce 2020, finanční dary a sdílení příspěvků a komentářů na sociálních sítích. Celníci důkladně kontrolují mimo jiné ukrajinská razítka v cestovním pase (žalobce z Běloruska vycestoval přes Ukrajinu). I Rada OSN pro lidská práva potvrzuje, že pro Bělorusy žijící v zahraničí není bezpečné se do Běloruska vracet.
5. Žalobce vycestoval do České republiky za podpory českého občana, P. Z., u něhož v roce 2012 v Bělorusku pracoval. P. Z. ho v České republice nadále podporuje. V Bělorusku

působil P. Z. jako ředitel firmy a vyjednával a podepisoval investiční smlouvy s běloruským státem. Protože rozhodoval o investicích o velkém finančním objemu, byl sledovaný ministerstvem financí, běloruskou KGB a útvarem pro odhalování organizovaného zločinu. Jeho telefonické hovory jsou dodnes odposlouchávány. V květnu roku 2016 jej v Praze vyhledal běloruský agent a pozval jej na schůzku. Žalobce společně s P. Z. také finančně podporují rodiny, které šikanoval a politicky zastráňoval bývalý náměstek běloruského ministra sportu a cestovního ruchu, M. P. P. Rodinám lidí, kteří kvůli M. P. přišli o práci a nemohou si najít jinou, žalobce a P. Z. dlouhodobě posílali menší finanční částky na podporu živobytí. Žalobce peníze kvůli bezpečnosti nikdy neposílal ze svého účtu, pouze přes P. Z.. Žalobce se obává, že by mohl mít při návratu do země původu problémy právě i kvůli svému spojení s P. Z., který je pro Bělorusko problematickou a sledovanou osobou.

6. Žalobce nesouhlasil se žalovaným, že si chce žádostí o mezinárodní ochranu pouze legalizovat pobyt v České republice. Fakt, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu až před skončením svého pracovního víza a že si chce žádostí i legalizovat pobyt na území, mu nelze klást k tíži. Žalobce původně disponoval pobytovým oprávněním a neměl důvod jej měnit. V rámci řízení o mezinárodní ochraně žalobce následně uvedl relevantní důvody, kvůli kterým se nemůže do země původu vrátit.
7. Žalovaný měl ve *vyjádření k žalobě* za to, že postupoval v souladu se závěry rozsudku Krajského soudu v Brně. Žalovaný si opatřil aktuální a relevantní podklady, s nimiž žalobce seznámil. Žalobce nespadá do žádné z kategorií osob, u nichž lze na základě shromážděných podkladů předpokládat, že by byly omezovány ve vycestování ze země původu. Žalovaný se také řádně zabýval okolnostmi, které žalobce zmínil až v řízení před Krajským soudem v Brně (tj. že jeho blízké několikrát navštívili lidé z vojenské správy a ptali se po žalobci). Žalobce až v nyní projednávané (v pořadí druhé) žalobě zmínil, že by mohl být na běloruských hranicích zadržen kvůli kontaktu s osobou nepohodlnou běloruskému režimu. Uvedení některých obav až v nyní projednávané žalobě žalovaný označil za účelový postup. Žalobce nepředestřel žádné objektivní důvody, které by mu bránily vyjavit všechny obavy již ve správním řízení.
8. Žalovaný při posuzování žádosti o mezinárodní ochranu vzal v potaz problematickou situaci v Bělorusku týkající se ochrany lidských práv. Nelze ovšem obecně vyvozovat, že všichni obyvatelé země jsou vystaveni skutečnému nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu ve smyslu zákona o azylu. Žalovaný přihlédl k tomu, že doba, kdy se vojenská správa snažila žalobce kontaktovat v místě jeho registrovaného pobytu, spadala do období, kdy probíhala plošná revize stavu armády. Následně již žalobce nebyl kontaktován. Z podkladů ve správním spise neplyne, že by osoby předvolané k vojenským komisím nebyly propuštěny domů. Žalobce nemá důvod k obavám z trestu za vyhýbání se vojenské službě. O tom svědčí dosavadní mezinárodně-politická situace (Bělorusko se do konfliktu na Ukrajině přímo nezapojilo), osobní předpoklady žalobce (zejména jeho věk či zdravotní stav) i fakt, že žalobce nespadá pod kategorie osob, o něž má běloruský režim zvýšený zájem. Žalobce v zemi původu se státními orgány nikdy neměl problém a v minulosti ze země opakovaně bez potíží vycestoval.

III. Skutečnosti vyplývající ze správního spisu a předchozí soudní řízení

9. Dne 9. 3. 2022 žalobce požádal o mezinárodní ochranu.
10. Během poskytnutí údajů k žádosti dne 16. 3. 2022 žalobce uvedl, že nikdy nebyl členem žádné politické strany ani organizace. Z Běloruska vycestoval dne 9. 12. 2021 autobusem na

Ukrajinu. Pak odletěl z Kyjeva do České republiky. Cestoval na základě českého pracovního víza. Od té doby je v České republice nepřetržitě. V roce 2021 díky polskému pracovnímu vízu odcestoval do Belgie. Jel tam za práci, ale zaměstnavatel nesplnil podmínky, takže se vrátil zpět do Běloruska. Mezi lety 2012 až 2020 jezdil na služební cesty do Ruska. Dostával takový zvláštní papír nazvaný dočasná registrace. Většinou tam jezdil na dva až tři měsíce, a pak se vracel do Běloruska. Vždy záleželo na zakázce. K důvodům pro žádání o mezinárodní ochranu žalobce sdělil, že do České republiky přijel pracovat. Chtěl zde zůstat. Dříve stačilo si pracovní pobyt prodloužit tady, ale kvůli konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou to zatrhli. Žalobce by se musel vrátit do Běloruska a tam si pobyt prodloužit. Do Běloruska se nemůže vrátit kvůli tomu, že by tam mohla být vyhlášena mobilizace. Jako druhý důvod žalobce uvedl, že Česká republika přestalo kvůli konfliktu vydávat víza. Nemohl by si tak pobyt opětovně prodloužit.

11. V průběhu pohovoru dne 16. 3. 2022 žalobce sdělil, že po dobu platnosti schengenského víza (90 dnů) chtěl pracovat u společnosti Rohlík, a pak jít pracovat k jedné společnosti v Račicích nad Berounkou, kde by mu prodloužili pobyt za účelem zaměstnání. Zaměstnavatel žalobce upozornil, že pokud se vrátí do Běloruska během konfliktu na Ukrajině, tak zpátky už neprijede, protože mu neprodlouží vízum. Žalobce se ohledně prodloužení svého pobytu v České republice neobracel na státní orgány a věřil informacím od zaměstnavatele. Pokud by české velvyslanectví v Bělorusku prodlužovalo víza, tak by se tam žalobce vrátil a pobyt by si prodloužil. Žalobce plánoval odjet do České republiky už dávno, protože zde má kamarády, kteří mu nabídlí pomoc. Jeho kamarádi vidí politickou situaci v Bělorusku a to, že tam mají za prezidenta diktátora. Žalobce neměl v Bělorusku potíže se státními orgány ani bezpečnostními složkami. Neměl ani problémy kvůli svému politickému přesvědčení. Během opakovaného cestování z Běloruska neměl problémy s vyřizováním cestovních dokladů. Základní vojenskou přípravu ani náhradní vojenskou službu žalobce neabsolvoval. Má vitiligo, takže měl výjimku ze základní vojenské služby ze zdravotních důvodů. Po začátku konfliktu na Ukrajině se v Bělorusku začalo mluvit o mobilizaci. Žalobcův známý také nebyl způsobilý k vojenské službě kvůli zdravotnímu stavu, ale dostal předvolání k vojenské správě. Žalobce zatím žádné předvolání nedostal. Žalobce se bojí, že by v případě návratu do Běloruska už nevcestoval, protože by nedostal žádné vízum. Také se bojí, že by ho povolali v případě mobilizace. Žalobce nechce bojovat na Ukrajině. V Bělorusku má žalobce rodiče, dva bratry a babičku. S rodiči si žalobce pravidelně telefonuje. Daří se jim normálně, akorát je znepokojuje situace na Ukrajině.
12. Rozhodnutím ze dne 8. 11. 2022, č. j. OAM-278/ZA-ZA10-ZA06-2022 (dále jen „první rozhodnutí“), žalovaný žalobci neudělil mezinárodní ochranu v žádné formě. Žalovaný shrnul, že tvrzenými důvody pro žádost o mezinárodní ochranu byly: snaha o legalizaci pobytu v České republice, obava z mobilizace v Bělorusku a obava z nemožnosti opětovně si ve vlasti vyřídit vízum. Žalovaný v prvním rozhodnutí vycházel z žalobcovy výpovědi a informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Bělorusku. Žalovaný následně přistoupil k posuzování toho, zda žalobce naplňuje podmínky pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. U žalobce nebyly dány důvody k obavám, že by mohl být pronásledován z důvodu uplatňování politických práv a svobod nebo pro zastávání určitých politických názorů (žalobce výslovně uvedl, že nikdy nebyl politicky aktivní a neměl potíže se státními nebo bezpečnostními orgány). Podle žalovaného je v pravomoci každého státu, za jakých podmínek a komu vydá víza za účelem pracovního pobytu. Ze shromážděných podkladů vyplynulo, že běloruské zákony zaručují svobodu vnitrostátního pohybu,

svobodné vycestování do zahraničí a možnost emigrace a repatriace. Do zahraničí je zakázáno cestovat určitým skupinám osob (např. osobám, které znají státní tajemství). Žalobce do žádné takové skupiny nespadal. Žalobce se dále obával toho, že by v případě návratu do Běloruska mohl být nasazen do bojů na Ukrajině. Žalovaný připomněl, že žalobce měl výjimku ze základní vojenské služby ze zdravotních důvodů. Žádné předvolání od vojenské správy neobdržel. Žalovaný nemohl předvídat, jak se válka na Ukrajině bude dále vyvíjet a zda se Bělorusko bude v tomto konfliktu přímo angažovat, v době vydání prvního rozhodnutí tomu ale dostupné informace nenasvědčovaly. Žalovaný tak ani neshledal důvody pro udělení doplňkové ochrany.

13. Proti prvním rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Brně. Žalobce uvedl, že jej ode dne 22. 11. 2022 v Bělorusku několikrát hledali příslušníci vojenské správy a milice. Chtěli žalobci předat dokumenty. Vyvíjeli nátlak na členy žalobcovy rodiny a chtěli vědět, kde se žalobce nachází. Na žalobcův pobyt byla dotazována i jeho přítelkyně. Dne 2. 12. 2022 byla předvedena k výslechu, který probíhal za přítomnosti běloruské KGB. Žalobcova přítelkyně byla již v minulosti opakovaně vyslýchána, neboť část její rodiny zastává opoziční názory a opustila Bělorusko. Na základě toho žalobcova přítelkyně čelí pronásledování, byla propuštěna ze zaměstnání a nové zaměstnání si nemůže najít. Kvůli žalobcově politickému názoru a odchodu ze země bylo vyhrožováno žalobci, jeho přítelkyni a jeho rodině.
14. Při jednání před Krajským soudem v Brně byl žalobce vyslechnut. Vysvětlil, že se s přítelkyní seznámil přibližně v roce 2007, kdy v průběhu voleb probíhaly masové protesty. O přítelkyni se během pohovoru před žalovaným nezmínil, jelikož nevěděl, že by taková informace mohla mít nějaký vliv. Společně s přítelkyní zastávají opoziční názory. Žalobce se účastnil mítinků. V průběhu správního řízení ani v žalobě to neuvedl, jelikož jeho hlavní důvod žádosti o mezinárodní ochranu bylo zapojení do války. Žalobce si myslel, že pokud by uváděl i své opoziční aktivity, byly by jeho důvody rozporné a žádost o mezinárodní ochranu zamítnuta. V případě, že by byl žalobce povolán do války, tak by neuposlechl a snažil by se skrývat.
15. Rozsudkem ze dne 11. 9. 2023, č. j. 34 Az 38/2022-66, Krajský soud v Brně první rozhodnutí žalovaného zrušil. Krajský soud v Brně žalovanému přisvědčil v tom, že žalobcem vyjadřované obavy se s výjimkou toliko obecně formulovaných obav z povinnosti nástupu do armády a obav z mobilizace neodvíjely od žádného z azylově relevantních důvodů. V průběhu správního řízení nebylo z žalobcova vyjádření vůbec znatelné, že by se v minulosti nebo současnosti významněji politicky profiloval. Ani v rámci jednání před soudem žalobce nebyl přesvědčivý v tom, že by tomu tak mělo být.
16. Podle Krajského soudu v Brně těžiště žalobcových obav z návratu do země původu spočívalo v povinnosti vojenské služby a případného zapojení Běloruska do války na Ukrajině. Skutečnost, že by žalobce mohl být povolán, nebylo možné vyloučit. Tvrzení o zájmu vojenské správy o žalobce soud považoval za věrohodné, a to i s ohledem na informace o zemi původu (*Informace OAMP ze dne 22. 7. 2022 – Bělorusko: Odvody a povinná vojenská služba*). Aby však mohl být žalobci udělen azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu, musela by být zajištěna vazba na některý z azylově relevantních důvodů. Žalobce by musel mít vzhledem k okolnostem existujícím v zemi původu oprávněné obavy, že bude *v důsledku* odmítnutí vojenské služby pro zastávání svých politických názorů (nesouhlasu s válkou na Ukrajině), resp. z důvodu, že jsou mu takové politické názory prisuzovány, vystaven pronásledování ve smyslu čl. 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU

o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany („kvalifikační směrnice“).

17. Krajský soud v Brně připomněl, že Bělorusko se k datu vydání prvního rozhodnutí žalovaného ani rozhodnutí soudu do válečného konfliktu na Ukrajině přímo vojensky nezapojilo. Nebyl tak naplněn důvod pronásledování podle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice spočívající v trestním stíhání či trestu za odepření výkonu vojenské služby *za konfliktu*. Pro závěr o tom, že žalobci (ne)hrozí pronásledování podle čl. 9 odst. b) či c) kvalifikační směrnice (tj. pronásledování ve formě *právních, správních, policejních či soudních opatření, která jsou sama o sobě diskriminační nebo jsou prováděna diskriminačním způsobem, a také nepřiměřené nebo diskriminační trestní stíhání nebo trestání*), Krajský soud v Brně neshledal ve správním spise dostatečnou oporu. V žalobcově případě totiž bylo nutné na podkladě aktuálních informací o zemi původu vyjasnit, zda může být osoba, která se vyhýbá vojenské službě mimo území Běloruska, terčem represí. Pokud takové represe přicházely v úvahu, bylo třeba vyhodnotit nejen jejich povahu (druh sankce), ale též podmínky, za nichž by taková případná sankce byla vykonávána. A zda na přístup běloruských orgánů k těmto osobám má vliv skutečnost, jak dlouho běloruský občan pobývá v zahraničí (a vyhýbá se povinnosti nástupu k vojenské službě) a také případně kde pobývá (tj. zda může hrát roli skutečnost, že žalobce delší dobu pracoval a pobýval na území státu, který v případě ruské agrese na Ukrajině stojí na straně Ukrajiny, tj. na opačné straně než režim A. Lukašenky).
18. Po zrušujícím rozsudku Krajského soudu v Brně si žalovaný v dalším řízení opatřil následující podklady:
 - *Informaci OAMP ze dne 25. 6. 2024 – Bělorusko: Bezpečnostní a politická situace v zemi. Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv; Informaci OAMP ze dne 27. 11. 2023 – Bělorusko: Odvody a povinná vojenská služba;*
 - *překlad vybraných částí Informace Finské imigrační služby ze dne 12. 12. 2022 – Bělorusko: Odpor proti válce na Ukrajině, běloruští vojáci na Ukrajině;*
 - *Informaci OAMP ze dne 23. 4. 2024 – Bělorusko: Situace účastníků protestů z roku 2020. Kontroly na bělorusko-ruských hranicích. Situace běloruských občanů po dlouhodobém pobytu v zahraničí. Monitoring sociálních sítí a kontrola telefonů. Vojenská služba. Pluk Kalinovského a dobrovolnické sbory na Ukrajině;*
 - *Informaci MZV ČR ze dne 11. 7. 2023 – Bělorusko: Možnost návratu neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu do vlasti.*
19. Dne 16. 7. 2024 měl žalobce možnost seznámit se s podklady pro vydání napadeného rozhodnutí. U seznámení byl na žalobcovu žádost přítomen tlumočnický do ruského jazyka. Žalobce se k podkladům nevyjádřil a nenavrhoval jejich doplnění. Další skutečnosti nebo nové informace, které by měl vzít žalovaný v úvahu při posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, žalobce uvést nechtěl.
20. V napadeném rozhodnutí žalovaný shrnul dosavadní průběh řízení a závěry rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 34 Az 38/2022-66. Následně žalovaný v napadeném rozhodnutí zopakoval závěry ze svého prvního rozhodnutí: žalobce nikdy nebyl politicky aktivní, nebyl vystaven jednání, které by se dalo podřadit pod pronásledování ve smyslu zákona o azylu, z jeho jednání bylo zřejmé, že žádost o mezinárodní ochranu využívá k prosté legalizaci

pobytu a podle shromážděných informací není důvod k tomu domnívat se, že by žalobce nemohl opětovně vycestovat. Žalovaný dále citoval *Informaci Finské imigrační služby* popisující předvolávání běloruských záložníků k vojenským komisím za účelem kontroly jejich údajů a výcviku. Podle žalovaného bylo z takových informací evidentní, že běloruské orgány prováděly plošně revizi připravenosti vojenských záloh a stavu armády. S tím koresponduje i skutečnost, že se k žalobci v listopadu roku 2022 dostavili pracovníci vojenské správy. Od listopadu roku 2022 již vojenská správa žalobce nekontaktovala. Žalobce je již mimo věk, kdy byl mohl být povolán na základní vojenskou službu. Již dříve mu byla udělena výjimka ze základní vojenské služby ze zdravotních důvodů. Žalovaný proto vyloučil, že by měl žalobci hrozit trest za vyhýbání se vojenské službě. Žalobce by mohl být povolán pouze v případě války. Do vydání napadeného rozhodnutí se Bělorusko do konfliktu na Ukrajině přímo vojensky nezapojilo. Nebyl tak naplněn důvod pronásledování podle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice spočívající v trestním stíhání či trestu za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu. Žalovaný neshledal, že by při návratu do země původu hrozilo pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný ani nezjistil, že by byl dán důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Žalobci při návratu do vlasti nehrozilo nebezpečí vážné újmy pro udělení doplňkové ochrany. Podle dostupných informací hrozil postih především kritikům režimu. Žalovaný neměl žalobcova tvrzení o jeho politických aktivitách za věrohodná. Žalovaný proto zkonstatoval, že s vysokou mírou pravděpodobnosti žalobce nebude po svém návratu do vlasti předmětem zájmu běloruských státních orgánů.

IV. Posouzení žaloby

21. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou. O žalobě soud rozhodl bez jednání, jelikož žalovaný sdělil, že s tímto postupem souhlasí, a žalobce na výzvu soudu nesdělil, že by s takovým postupem nesouhlasil, a proto se jeho souhlas předpokládá (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).
22. Soud neshledal, že by po vydání napadeného rozhodnutí nastaly nové důležité skutečnosti, které by se vztahovaly k možnému pronásledování nebo hrozbě vážné újmy a jež by byl soud povinen zohlednit nad rámec uplatněných žalobních bodů (§ 32 odst. 9 věta první zákona o azylu). Proto žalobu posoudil v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích uplatněných žalobních bodů.
23. Žalobce předně namítl, že žalovaný v dalším řízení „ne zcela respektoval“ závazný právní názor vyjádřený v rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 34 Az 38/2022-66.
24. Závazný právní názor je závěr o interpretaci a aplikaci práva, který se vztahuje ke *konkrétnímu skutkovému stavu*. (Závazný) právní názor soudu se proto neuplatní v případech, kdy správní orgán v dalším řízení zjistí skutečnosti, kterými věc dostatečně odliší od podoby, v níž byla předtím řešena soudem a na jejímž základě soud zaujal závazný právní názor.
25. Krajský soud v Brně v rozsudku č. j. 34 Az 38/2022-66 vyšel ze zjištění, že po žalobci je v zemi původu poptávka ze strany vojenské správy. Žalobce, resp. jeho blízcí, si ovšem dokumenty, které byly žalobci adresovány, nepřezvali. Žalobce tak nebyl seznámen s jejich obsahem. Krajský soud v Brně proto zjevně předpokládal, že se vojenská správa snažila žalobci doručit dokumenty související s jeho nástupem vojenské služby, kterou žalobce

odmítal. Z tohoto důvodu žalovaného zavázal, aby v dalším řízení ověřil, jaký postih hrozí osobám, které se vojenské službě vyhýbají. V rámci tohoto hodnocení měl žalovaný též uvážit, jakou roli by pro případné následky odepření výkonu vojenské služby hrála skutečnost, že žalobce delší dobu pobýval v České republice.

26. Podle soudu v dalším řízení došlo k posunu skutkového stavu, který aplikovatelnost (závaznost) právního názoru Krajského soudu v Brně omezil.
27. Podle *Informace OAMP ze dne 27. 11. 2023* se povinná vojenská služba vztahuje na všechny občany mužského pohlaví ve věku 18 až 27 let. Vyhlášení odvodů dochází prostřednictvím prezidentských dekretů. Dekrety vyhlášené i po zahájení ruské agrese na Ukrajině odpovídaly svou povahou dekretům z předchozích let. Ke změně odvodového věku nedošlo. Od roku 2018 sice byly podmínky pro odklad nebo osvobození od vojenské služby posuzovány přísněji, vč. zmírnění zdravotních předpokladů. Podle *Informace OAMP ze dne 23. 4. 2024* však nejsou osoby, které dosáhly věku 27 let, povolávány na základní vojenskou službu. Občané od 27 do 65 let mohou být povoláni pouze v případě mobilizace. Za podstatnou soud považuje především *Informaci Finské imigrační služby ze dne 12. 12. 2022*. Podle ní běloruské orgány plánovaly do konce roku 2022 zkontrolovat údaje všech odvedenců. Byly kontrolovány zejména údaje o jejich pracovišti, místu bydliště a rodinných vztazích. Kromě vojenských komisí byli muži také předvoláváni k vesnickým zastupitelstvím a dotazováni na jejich zdraví a kontaktní údaje. Po kontrole jsou muži téměř ihned propuštěni. Objevil se případ, kdy bylo jedinci, který bylo předvolán k vojenské komisi za účelem kontroly údajů, zakázáno vycestovat do zahraničí. Tento zákaz byl zrušen poté, co se dostavil k odvodní komisi vojenské komise. Nevyskytly se žádné údaje o tom, že by lidé předvoláni k vojenským komisím nebo povolání na výcvik záložníků nebyli po návštěvě komise nebo po účasti na výcviku záložníků propuštěni domů. Účelem kontroly tak zjevně bylo, aby běloruské orgány měly v případě mobilizace lepší přehled o bojeschopnosti populace.
28. Z právě uvedených podkladů jako celku (při zohlednění obecnějších *Informací OAMP ze dnů 27. 11. 2023 a 23. 4. 2024* a dále *Informace Finské imigrační služby ze dne 12. 12. 2022*, jež detailněji popisuje revizi stavu sil a vychází z většího množství zdrojů) plyne, že občané starší 27 let (jako je žalobce) nejsou povoláváni k nástupu vojenské služby ve smyslu dlouhodobějšího vojenského výcviku bez přímého zapojení v konfliktu. Žalobce byl od vojenské služby již osvobozen. V takovém případě byl od povinnosti výkonu vojenské služby zproštěn trvale. Nebyl mu udělen odklad vojenské služby, kdy by po zániku důvodu odkladu mohl být k výkonu služby povolán. Žalobce v průběhu pohovoru uvedl, že jeho známý také nebyl způsobilý k vojenské službě, ale dostal předvolání k vojenské správě. Z toho se ovšem nepodává, že by byl předvolán právě k nástupu vojenské služby (a ne např. ke kontrole údajů nebo za jiným účelem).
29. Informace obstarané žalovaným tak korespondují s informacemi, které se žalobce dozvěděl od blízkých v zemi původu a jež prezentoval v řízení před Krajským soudem v Brně: byl-li žalobce hledán v listopadu a prosinci roku 2022, odpovídalo to přesně době, kdy úřady prováděly plošnou kontrolu údajů.
30. V řízení vedeném po zrušujícím rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 34 Az 38/2022-66 žalovaný zjistil, že žalobce byl s vysokou mírou pravděpodobnosti ke konci roku 2022 kontaktován kvůli kontrole údajů, nikoli z důvodu předvolání k nástupu vojenské služby. Žalobce nesdělil, že by jej od roku 2022 vojenská správa u jeho blízkých dále hledala.

Žalovaný tak vyšel z toho, že se žalobce (jako osoby, která byla od vojenské služby osvobozena a už je mimo odvodový věk) nástup vojenské služby přímo nedotýká, s čímž soud souhlasí. Z tohoto důvodu žalovaný již nebyl povinen podrobně ověřovat, co by osobě v žalobcově postavení za vyhýbání se vojenské službě hrozilo, jak jej k tomu zavázal Krajský soud v Brně, tj. na základě změněného skutkového stavu žalovaný nemusel právní názor soudu aplikovat.

31. Žalobce se dále obával toho, že by byl zapojen do války, tj. že by byla vyhlášena mobilizace a žalobce by byl nucen aktivně bojovat proti Ukrajině. Z podkladů ve správním spise plyne, že se běloruská armáda do bojů na Ukrajině nezapojila. Žalobce sice v žalobě poukazoval na eskalaci situace v srpnu roku 2024 (přesuny armády a vojenské techniky k ukrajinským hranicím), do dne vydání tohoto rozsudku ale k přímé běloruské ofenzívě na Ukrajinu nedošlo. Ačkoli se o možném aktivním zapojení Běloruska do bojů na Ukrajině průběžně spekuluje již od začátku konfliktu (již několik let), dosud k přímé vojenské účasti Běloruska nedošlo. Soud proto v podrobnostech odkazuje na body 38 až 40 rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 34 Az 38/2022-66, podle něhož v žalobcově případě není naplněn důvod pronásledování ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice spočívající v trestním stíhání či trestu za odepření výkonu vojenské služby *za konfliktu*.
32. Žalobce dále namítal, že by mohl mít při návratu do země původu problémy kvůli kontaktu s osobou nepohodlnou běloruskému režimu (P. Z.). Žalobce i P. Z. finančně podporovali osoby, které kvůli šikaně náměstka ministra přišli o práci a nemohou si v Bělorusku sehnat jinou.
33. Žalobce osobní známost s P. Z. i svou finanční podporu osob šikanovaných běloruským režimem zmínil poprvé až v nyní projednávané žalobě. Žalovaný ani Krajský soud v Brně proto tyto okolnosti nemohli při posuzování žalobcova nároku na mezinárodní ochranu jakkoli zohlednit.
34. Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.
35. Podle § 32 odst. 9 zákona o azylu při posuzování žaloby ve věci mezinárodní ochrany soud zohlední i nové důležité skutečnosti, které nastaly po vydání rozhodnutí ministerstva, jednali se o takové skutečnosti, které se vztahují k možnému pronásledování nebo k hrozbě vážné újmy.
36. Podle čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany („procedurální směrnice“) členské státy pro dosažení souladu s odstavcem 1 zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a *ex nunc* posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně.
37. Podle Soudního dvora musí soud posoudit všechny skutkové a právní okolnosti, které mu umožní provést aktualizované posouzení daného případu (srov. rozsudek velkého senátu ze dne 25. 7. 2018 ve věci C-585/16, *Alheto*, bod 110). Potřebu „úplného posouzení“, které je rozšířeno na ověření a posouzení skutkového stavu, byla ve věcech mezinárodní ochrany na pozadí čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod potvrzena i dříve ze strany ESLP. Za účelem toho, aby opravný prostředek mohl být považován za účinný, je podle ESLP nutná pečlivá kontrola a nezávislé, důkladné a úplné posouzení důvodů, které se týkají

rizika zacházení, jež je tímto článkem zakázáno (srov. stanovisko generálního advokáta ve věci *Albeto*, bod 68 a tam odkazovaná judikatura ESLP).

38. Zohledněním nových skutečností tvrzených až v rámci soudního přezkumu se následně Soudní dvůr zabýval v rozsudku ze dne 4. 10. 2018 ve věci C-652/19, *Abmedbekova*. Podstatou jedné z předběžných otázek bylo, zda čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že soud rozhodující o opravném prostředku proti rozhodnutí o odeprání mezinárodní ochrany musí posoudit důvody poskytnutí mezinárodní ochrany, které se sice týkají událostí nebo hrozeb, jež údajně nastaly před přijetím tohoto rozhodnutí, ba dokonce i před podáním žádosti o mezinárodní ochranu, avšak uplatněny byly poprvé v řízení o opravném prostředku. Soudní dvůr uzavřel (bod 103 rozsudku ve věci *Abmedbekova*), že „soud rozhodující o opravném prostředku proti rozhodnutí, kterým bylo odepráno poskytnutí mezinárodní ochrany, je v zásadě povinen jakožto ‚další údaje‘ a poté, co si u rozhodujícího orgánu vyžádal jejich posouzení, posoudit důvody poskytnutí mezinárodní ochrany nebo skutkové okolnosti, které se sice týkají událostí nebo hrozeb, jež údajně nastaly před přijetím uvedeného zamítavého rozhodnutí, ba dokonce před podáním žádosti o mezinárodní ochranu, avšak uplatněny byly poprvé v řízení o opravném prostředku. Tento soud však takovéto posouzení provádět nemusí, jestliže konstatuje, že tyto důvody nebo skutečnosti byly uplatněny v pozdní fázi řízení o opravném prostředku nebo nejsou dostatečně konkrétní, aby mohly být náležitě posouzeny, nebo jedná-li se o skutkové okolnosti, jestliže konstatuje, že tyto okolnosti nejsou významné nebo nejsou dostatečně odlišné od okolností, k nimž již rozhodující orgán mohl přiblížnout.“ (podtržení doplněno soudem).
39. Žalobce v žalobě uvedl, že P. Z. poznal v roce 2012. Do České republiky žalobce přicestoval za jeho podpory. Osobní známost s P. Z., která by žalobci (podle jeho mínění) mohla v Bělorusku způsobit problémy, tak představuje okolnost, která nastala ještě před podáním žádosti o mezinárodní ochranu. Z žaloby dále není jednoznačně patrné, kdy přesně žalobce a P. Z. začali do Běloruska posílat peníze šikanovaným občanům. Žalobce tvrdil, že tak činili „dlouhodobě“, z tohoto podle soudu plyne, že se tak dělo minimálně již před vydáním napadeného rozhodnutí.
40. Soudní dvůr v rozsudku ve věci *Abmedbekova* (body 99 a 100) vztahuje podmínku včasného uplatnění dalších údajů k vnitrostátním pravidlům soudního řízení – žalobce by je měl uvést v době, kdy má soud možnost začlenit nové údaje do svého posouzení opravného prostředku (např. s ohledem na koncentraci řízení). Zároveň zdejší soud doplňuje, že nynější pravidla soudního řízení (§ 75 odst. 1 s. ř. s. a § 32 odst. 9 zákona o azylu) neumožňují soudu posoudit nové skutečnosti, které nastaly před vydáním napadeného rozhodnutí, v úvahu tak přichází přímý účinek čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice. Případný přímý účinek ovšem nelze aplikovat k žalobcově tíži, což by se mohlo stát, pokud by soud nově vznesené okolnosti hodnotil věcně a dospěl by k tomu, že důvod pro udělení mezinárodní ochrany nezakládají.
41. Při zohlednění současného procesního rámce (čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice a vnitrostátní úpravy) a principů přímého účinku tudíž soud může nově tvrzené skutečnosti zhodnotit tak, že napadené rozhodnutí zruší, dá žalovanému prostor nové skutečnosti posoudit a toto posouzení následně přezkoumá k případné další žalobě. Soud uznává, že ani takový přístup není příliš efektivní a může vést žadatele k účelovému prodlužování řízení. Vnitrostátní judikatura sice přezkum nových skutečností limituje tím, zda žadatel jejich uplatnění teprve před soudem zavinil (srov. nález Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, nebo rozsudek NSS ze dne 22. 8. 2024, č. j. 9 Azs 280/2023-29). S kritériem

zavinění však Soudní dvůr v rozsudku *Ahmedbekova* nepracoval a k jeho relevanci se dosud nevyjádřil ani v jiných svých rozhodnutích.

42. Nynější soudní řízení není pokračováním řízení vedeném před Krajským soudem v Brně. Zmínění některých skutečností poprvé v žalobě, jejímž doručením se řízení před správním soudem teprve zahajuje, obecně nepředstavuje jejich uplatnění v pozdní fázi *řízení o opravném prostředku u soudu prvního stupně* (srov. rozsudky Krajského soudu v Praze ze dne 29. 7. 2022, č. j. 48 Az 18/2021-41, a ze dne 20. 10. 2023, č. j. 48 Az 7/2023-44). V kontextu nyní projednávané věci ale nelze odhlédnout od toho, že ve věci (stejně) žalobcovy žádosti o mezinárodní ochranu správní soud rozhoduje podruhé. Podle protokolu o výsledku před Krajským soudem v Brně (u výsledku byl přítomen tlumočník a žalobcův právní zástupce) byl žalobce přímo dotazován, aby uvedl nějaké podrobnosti ke svému tvrzení, že mu bylo kvůli nekonformnímu politickému názoru vyhrožováno. Na to žalobce odpověděl, že se účastnil mítinků a že „[b]ly schválené výnosy, když nepracuješ oficiálně, tak ti dají za to velkou pokutu. Odmítal jsem zaplatit tuto pokutu.“
43. Soud má za to, že žalobce mohl přinejmenším svůj kontakt s „osobou nepohodlnou běloruskému režimu“ (s P. Z. se zná více jak 10 let) prezentovat již v řízení před Krajským soudem v Brně (ať v žalobě nebo následně při výsledku). V souvislosti s problematickými aspekty neúplné transpozice čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice, nastíněnými v bodě 41 tohoto rozsudku, by zohlednění nově tvrzených skutečností v nynějším řízení, ačkoliv takové skutečnosti existovaly již během řízení před Krajským soudem v Brně, mohlo v konečném důsledku vést k „zacyklení“ řízení. Jinými slovy, žalobce by mohl před soudy uvádět stále nové důvody žádosti o mezinárodní ochranu a soudy by následně žalovaného stále zavazovaly k tomu, aby je v dalších řízeních posoudil. O žádosti o mezinárodní ochranu by nemuselo být nikdy rozhodnuto.
44. Žalobní námitky obsahující zcela nové skutečnosti (žalobcův kontakt s P. Z. a jejich finanční podpora osob v Bělorusku) tak nejsou přípustné. Opačný přístup by mohl vést k výše zmíněným k absurdním důsledkům. Žalobce již měl dostatečnou příležitost tyto skutečnosti prezentovat před správním soudem.
45. Žalobce konečně upozornil na to, že podle podkladů ve správním spise běloruské ministerstvo vnitra je povinno sledovat pohyb občanů pracujících v zahraničí a pracovní agentury musí hlásit osoby, které se nevrátí ze zahraničí podle nahlášeného harmonogramu. To přesně je žalobcův případ. Lze tedy předpokládat, že o jeho pobytu v České republice běloruské orgány ví, případně to při hraniční kontrole mohou zjistit. Může to být pro žalobce další „přítěžující okolnost“.
46. Specificky obavu z možného pronásledování nebo hrozby vážné újmy z důvodu jeho dlouhodobého pobytu v zahraničí (a nadto „nepřátelském“ státě, jak Bělorusko označuje Českou republiku), žalobce v řízení před žalovaným ani před Krajským soudem v Brně nevyjádřil. Krajský soud v Brně rozsudkem č. j. 34 Az 38/2022-66 však povinnost žalovaného zjistit, jak Bělorusko přistupuje k občanům pobývajícím delší dobu v zahraničí (v České republice) zmínil. Možnost, že by žalobcův dlouhodobý pobyt v zahraničí pro něj mohl mít při návratu do země původu negativní následky, tudíž byla tematizovaná již ze strany Krajského soudu v Brně. Žalovaný se následně obecně postavením běloruských občanů vracejících se do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí zabýval (str. 9 napadeného rozhodnutí). Soud proto přistoupil k posouzení toho, jak se žalovaný s touto otázkou vypořádal a zda jeho závěry odpovídají obsahu správního spisu.

47. Žalovaný citoval *Informaci OAMP ze dne 23. 4. 2024*. Podle ní ukrajinská razítka v pase (žalobce do České republiky přicestovat přes Ukrajinu) neznamenaají automaticky postih. Osoba s ukrajinským razítkem je pouze podrobněji dotazována na důvody cestování přes Ukrajinu a na detaily samotné cesty. Pokud jde o situaci „navrátilců“, na hranicích dochází k namátkovým kontrolám osobních zavazadel i elektronických zařízení, jestliže však osoba nefiguruje v některé z databází obsahujících informace o kritických režimu nebo proti ní nebylo zahájeno trestní řízení, postih jí nehrozí. Žalovaný poukázal na to, že žalobce nebyl v minulosti nijak politicky aktivní. Proto uzavřel, že lze s vysokou mírou pravděpodobnosti vyloučit, že by měl žalobce být po návratu do vlasti v zájmu běloruských orgánů.
48. Situací běloruských občanů vracejících se do vlasti se ovšem zabývají i jiné žalovaným shromážděné podklady. Z *Informace OAMP ze dne 25. 6. 2024* se podává, že běloruské ministerstvo vnitra je povinno sledovat pohyb občanů pracujících v zahraničí a pracovní agentury musí hlásit osoby, které se nevrátí ze zahraničí podle nahlášeného harmonogramu (zdrojem je zpráva Ministerstva zahraniční Spojených států amerických). Také podle *Informace MZV ČR ze dne 11. 7. 2023* si běloruští občané mezi sebou sdíleli informace, že občané vracející se po opuštění Běloruska zpět jsou předvoláváni na KGB. Ve správním spise se tedy objevují rozporuplné informace. Na jedné straně se mohou „prostí“ občané (tj. kteří nejsou zapsáni na seznamu kritiků režimu nebo proti nim není vedeno trestní stíhání) navrátit zpět do Běloruska relativně bez povšimnutí státních orgánů. Na druhé straně jsou obecně osoby pracující v zahraničí ze strany běloruských orgánů pod dohledem, přičemž má soud pochybnosti o tom, že by se orgány autoritářského režimu o takové osoby zajímaly „jen tak“. Žalobce se také nevrátil do Běloruska po uplynutí doby platnosti pracovního víza, což by podle běloruských předpisů měla pracovní agentura nahlásit státním orgánům. Běloruští občané si též mezi sebou sdíleli informace, že jsou po návratu do vlasti předvoláváni na KGB. Výše popsany rozpor však žalovaný v napadeném rozhodnutí nijak nezohlednil a se shromážděnými podklady pracoval značně selektivně. *Informace OAMP ze dne 23. 4. 2024*, z níž žalovaný v napadeném rozhodnutí při hodnocení situace „navrátilců“ vyšel, odkazuje jako na zdroj poznatků na online komunikaci s kontaktní osobou z organizace Vjasna. Soud nemá možnost tento zdroj informací jakkoliv ověřit (např. jak komunikace probíhala a zda tak není výstup zkreslený). *Informace OAMP ze dne 23. 4. 2024* se totiž k situaci navracejících se osob vyjadřuje velmi stručně. Není ani jasné, zda se konstatování o tom, že navracející se osobě nehrozí postih (pokud není zapsaná jako kritik režimu nebo proti ní není vedeno trestní řízení) vztahuje pouze k opatřením na hranicích (při návratu do Běloruska), nebo se navrátilví občan nemusí obávat postihu ani při dalším pobytu v Bělorusku.
49. Na základě spisového materiálu proto nelze učinit závěr, že občanu dlouhodobě pobývajícimu v zahraničí, který se nadto do vlasti nevrátil „tak, jak měl“, nehrozí v zemi původu pronásledování nebo vážná újma. Podobně jako Krajský soud v Brně v rozsudku č. j. 34 Az 38/2022-66 si je i zdejší soud vědom toho, že takové informace může být s přihlédnutím k povaze vládnoucího režimu obtížné získat. I tohoto důvodu je v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu aplikován důkazní standard přiměřené pravděpodobnosti, resp. test reálného nebezpečí (srov. rozsudky NSS ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, ze dne 9. 8. 2021, č. j. 6 Azs 63/2021-42, a ze dne 31. 1. 2020, č. j. 5 Azs 105/2018-46, č. 4029/2020 Sb. NSS). Z *Informace MZV ČR ze dne 11. 7. 2023* lze přitom dovozovat, že činnost běloruských orgánů je velmi nepředvídatelná, lidé jsou postihováni i na základě zcela vykonstruovaných kauz a v případě zadržení či zatčení jsou fakticky podrobováni libovůli bezpečnostních složek (jak zdůraznil již Krajský soud v Brně).

50. Soud shrnuje, že z důvodu posunu ve skutkovém stavu nebyl žalovaný povinen podrobně ověřovat následky vyhýbání se povinné vojenské službě. Shromážděné podklady podle soudu poskytují dostatečnou oporu pro závěr, že povinnost výkonu vojenské služby se žalobce nedotýká. Pokud jde o obavu z mobilizace a žalobcova zapojení do bojů na Ukrajině, Bělorusko se k datu vydání tohoto rozsudku žádného mezinárodního ani vnitrostátního ozbrojeného konfliktu přímo neúčastnilo. Dále žalobce v žalobě tvrdil skutečnosti, které byly dány již při podání žádosti o mezinárodní ochranu. Jejich uplatnění poprvé ve druhém soudním řízení týkajícím se stejné žádosti o mezinárodní ochranu má soud za nepřípustné. Konečně žalobce poukázal na to, že při návratu do Běloruska po dlouhém pobytu v zahraničí (kdy se po uplynutí doby platnosti pracovního víza do Běloruska nevrátil) může být předmětem zájmu běloruských orgánů. Žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatoval, že zájem státních orgánů o žalobce z důvodu dlouhodobého pobytu v zahraničí lze s vysokou mírou pravděpodobnosti vyloučit. V tomto směru má soud za to, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění. Shromážděné podklady obsahují rozporuplné informace; žádný z doposud shromážděných podkladů vyjadřujících se k případným postihům občanů po dlouhodobém pobytu v zahraničí přitom není s to identifikované rozpory odstranit, jelikož k této otázce obsahují pouze útržkovité informace.
51. K opakovaným poukazům žalovaného na to, že si žalobce žádostí o mezinárodní ochranu snaží v České republice pouze legalizovat pobyt, soud dodává, že „snaha o legalizaci pobytu“ sama o sobě nevylučuje, že ji žadatel podal důvodně. Každá žádost o mezinárodní ochranu ve skutečnosti slouží – při splnění právem předvídaných podmínek – právě k legalizaci pobytu (srov. rozsudek NSS ze dne 18. 6. 2019, č. j. 8 Azs 27/2019-52, a rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. 10. 2024, č. j. 41 Az 14/2022-154).

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

52. Soud uzavírá, že žaloba je důvodná, a proto napadené rozhodnutí zrušil, neboť skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaný právním názorem soudu vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
53. Soud neprováděl dokazování internetovými články, na které směřovaly hypertextové odkazy uvedené v žalobě. Tyto stránky měly podpořit žalobcovo tvrzení, že se situace na bělorusko-ukrajinské hranici vyostřuje a vyhlášení mobilizace je tudíž reálnou hrozbou. Podle soudu je obecně známou skutečností, že se Bělorusko do konfliktu na Ukrajině nezapojilo, a to ani k datu vydání tohoto rozsudku. Provedení takového důkazu má soud za nadbytečné. Další internetové články se měly vyjadřovat k potížím, kterým mohou čelit běloruští občané po návratu do vlasti. Soud uzavřel, že k této problematice je nutné skutkový stav zásadně doplnit. Soud nemůže nahrazovat činnost správního orgánu; bude tudíž na žalovaném, aby rozpory ve skutkovém stavu odstranil, a to i s přihlédnutím k článkům odkazovaným žalobcem v žalobě. Poslední odkaz směřoval na stránku obsahující informace o osobě M. P. P., který měl v Bělorusku šikanovat podřízené. Poté, co kvůli M. P. P. přišly některé osoby o zaměstnání, je žalobce a P. Z. finančně podporovali. Poukaz na žalobcovu známost s P. Z. a jejich finanční podporu šikanovaných osob soud nepovažoval za přípustné žalobní námitky. Z tohoto důvodu soud neprováděl ani dokazování dodatkem k investiční smlouvě mezi stavební společností zastoupenou P. Z. a Běloruskou republikou.
54. O náhradě nákladů soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalobci náleží náhrada hotových výdajů za poštovní služby ve výši 83 Kč.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno.

O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Nejvyšší správní soud však kasační stížnost odmítne pro nepřijatelnost, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 15. dubna 2025

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

JUDr. Jan Peroutka, v. r.
samosoudce